

DZIEŃ PIERWSZY | CZWARTEK
20 listopada 2025

Historia

Morski Instytut Rybacki – Państwowy
Instytut Badawczy gospodarzem

- 10.00–11.00 Rejestracja uczestników
- 11.00–11.15 Powitanie przez Dyrektora MIR-PIB dr. Piotra Margońskiego
- 11.15–11.45 Statek badawczy „Profesor Siedlecki”
– zarys możliwości badawczych i krótka historia udziału statku w badaniach międzynarodowych
– prof. Tomasz Linkowski
- 11.45–12.15 Pierwszy rejs antarktyczny – geneza rejsu, zadania, recepcja – prof. Stanisław Rakusa-Suszczewski
- 12.15–12.45 Badania hydroakustyczne i oceanograficzne na r/v Siedlecki
– prof. Zygmunt Klusek
- 12.45–13.00 Przerwa kawowa
- 13.00–13.30 Badania rybackie na r/v Siedlecki
– dr Zbigniew Karnicki
- 13.30–14.00 Badania skorupiaków morskich na r/v Siedlecki – dr Anna Jażdżewska
- 14.00–15.30 Panel wspomnień – historie z pierwszej ręki | Recepcja | Otwarta przestrzeń do rozmów i wspomnień

DZIEŃ DRUGI | PIĄTEK
21 listopada 2025

Współczesność

Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk gospodarzem

- 10.00–10.15 Powitanie przez dyrektora IO PAN prof. Jana Marcina Węśławskiego
- 10.15–10.45 Statek badawczy „Oceania” – zakres możliwości i badania 1986–2024
– prof. Sławomir Sagan
- 10.45–11.15 Koncepcja nowego oceanicznego statku badawczego dla Polski – wiceprezes PAN prof. Mirosława Ostrowska
- 11.15–11.45 Perspektywy badań na obszarze polskiej koncesji na Grzbiecie Środkowoatlantyckim
– prof. Krzysztof Szamałek – Dyrektor PIG-PIB
- 11.45–12.00 Przerwa kawowa
- 12.00–12.30 Nowe otwarcie Polskiej Stacji Antarktycznej im. Henryka Arctowskiego
– Agnieszka Kruszewska – IBB PAN
- 12.30–13.00 Perspektywy badań geofizycznych na Atlantyku – prof. Paweł Rowiński IGF PAN
- 13.00–13.30 Perspektywy nowych badań oceanicznych
– prof. Monika Kędra IO PAN
- 13.30–14.00 Dyskusja & podsumowanie
- 14.30–15.00 Lunch i pożegnanie uczestników

PÓŁ WIEKU POLSKICH BADAŃ
W SŁUŻBIE NAUKI —→ KU
PRZYSZŁOŚCI OCEANÓW
I KLIMATÓW POLARNYCH

50–LECIE PIERWSZEGO REJSU
R/V „PROFESOR SIEDLECKI”
I M/T „TAZAR” DO ANTARKTYKI
1975 / 1976 ORAZ NOWE
PERSPEKTYWY POLSKICH
BADAŃ NA ATLANTYKU

20–21 LIST. 2025
GDYNIA—SOPOT

Konferencja naukowa
organizowana przez Instytut
Oceanologii Polskiej
Akademii Nauk oraz Morski
Instytut Rybacki—Państwowy
Instytut Badawczy

Badania rybackie i oceanograficzne w Polsce możemy podzielić na trzy główne okresy:

1. Początki, obejmujące powstanie Morskiego Laboratorium w Helu i badania Bałtyku do roku 1939.
2. Najbardziej fascynujący okres od 1945 roku do końca ubiegłego wieku. To okres odbudowy a potem ekspansji polskiego rybołówstwa na morza i oceany świata.
3. Okres obecny, czyli powrót do bałtyckich korzeni, których de facto, nigdy nie utraciliśmy a Bałtyk w poprzednim czasie był tylko mniejszym bratem.

Profesor Andrzej Ropelewski w swej książce „Morski Instytut Rybacki: ludzie i wydarzenia, 1921–2001” tak rozpoczyna opis pierwszej wyprawy antarktycznej:

Dnia 22 grudnia 1975 roku „Profesor Siedlecki” wypłynął z Gdyni na pierwszą polską morską ekspedycję antarktyczną. Jej inicjatorem był doc. S. Rakusa-Suszczewski z Instytutu Ekologii PAN. Kierownikiem tej wyprawy był doc. Dutkiewicz, a jego zastępcą do spraw naukowych doc. Rakusa-Suszczewski.

Obaj płynęli na „Profesorze Siedleckim” dowodzonym przez kpt. Babiaka. Kapitanem trawlera przetwórci „Tazar” z przedsiębiorstwa połowów dalekomorskich „Odra” w Świnoujściu był Józef Muzia. Ekipa naukowa, licząca 29 osób, składała się w większości z pracowników MIR oraz osób z PAN i innych placówek naukowych. Małą grupą naukowców zamustrowanych na „Tazarze” kierował Maciej Krzeptowski z Oddziału MIR w Świnoujściu.

...

Jednym z ważnych osiągnięć tej wyprawy, którego nie przewidywano podczas jej organizowania, było zlokalizowanie wydajnych łowisk ryb (georgianek, kergulen, nototenii, szczękaczy), eksploatowanych później wiele lat przez polskie statki rybackie.

W pierwszym dniu Konferencji chcemy się skupić na historycznych aspektach tej wyprawy, jej genezie, ale także na jej znaczeniu dla przyszłości polskich badań antarktycznych w kolejnych dekadach.

**Dyrektor Morskiego Instytutu
Rybackiego – Państwowego
Instytutu Badawczego
dr Piotr Margoński**

Polska wbrew popularnym przekonaniom nie ma długich morskich tradycji, nasza obecność na morzu pod białą czerwoną flagą zaczęła się od budowy portu w Gdyni w latach 20-tych XX wieku. Szczyt rozbudowy polskiej floty i obecności na oceanach przypadał na lata 70-te, tuż przed wprowadzeniem 200 milowych stref ekonomicznych. Wówczas nasze statki pływały po wszystkich morza świata, a flota naukowa miała duże jednostki oceaniczne i mniejsze do badań na szelfach. Po załamaniu się dostępu do łowisk oceanicznych, i znikł główny powód utrzymywania floty rybackiej, a nasze narodowe interesy morskie skurczyły się do rozmiarów Bałtyku.

Bałtyk to oczywiście obszar naszej bezpośredniej działalności i 11% polskiego terytorium. Tu utrzymujemy kontrolę nad zasobami polskiej strefy ekonomicznej i dostarczamy informacji o stanie środowiska.

Jest jednak coś, co powoduje, że każdy kraj europejski z dostępem do morza, poza pilnowaniem swoich interesów na wodach terytorialnych, ma też badawcze statki operujące na oceanach, na wodach międzynarodowych. Tym powodem jest zrozumienie, że to Ocean kształtuje klimat, jego zmienności i zrozumienie funkcjonowania systemu oceanicznego należy do cywilizacyjnych obowiązków każdego państwa wspólnoty międzynarodowej. Na całym świecie badania naukowe na morzu – statki badawcze to oznaka prestiżu i kompetencji państwa – to tzw. dyplomacja naukowa.

W Polsce musimy koniecznie opracować nową strategię morską państwa – opartą o nowe wyzwania, geopolityczne, wiedzę naukową, ambicje i możliwości kraju.

Z pewnością priorytetem dla Polski jest oś Bałtyk – Arktyka, a w szerszym ujęciu Ocean Atlantycki. Polska międzynarodowa infrastruktura naukowa to stacje polarne na Spitsbergenie i na Szetlandach Południowych, a w połowie drogi, pod Azorami mamy koncesję dna morskiego w niezwykle cennym przyrodniczo obszarze Grzbietu Środkowoatlantyckiego.

Strategia obecności Polski na obszarach oceanicznych – to statek badawczy odpowiedniej wielkości dla naszych ambicji i nie zbyt duży z racji realnych możliwości. Nauka morską w Polsce to dziś liczna rzesza oceanografów wykształconych na Uniwersytecie Gdańskim od 1974r, ale też fizycy, chemicy, biolodzy pochodzący z innych uczelni, instytuty resortowe, PAN – wszyscy współcześnie pracujący z doświadczeniem na obcych statkach, w międzynarodowych organizacjach, z dużymi kompetencjami – ale z bardzo skromnymi narzędziami do realizacji Polityki Morskiej Państwa.

Nasze spotkanie to okazja do wymiany poglądów i rozpoczęcie budowania wkładu Nauki do obecności Polski na morzu w nadchodzących latach.

**Dyrektor Instytutu Oceanologii PAN
prof. Jan Marcin Węśławski**

konferencjasiedleckiego.iopan.pl

organizatorzy

partnerzy

patronat
honorowy

